

Vårändringsbudgeten för 2012

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett bl.a. civilutskottet tillfälle att yttra sig över Vårändringsbudget för 2012 – proposition 2011/12:99 – med motion, i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Civilutskottet tar i sitt yttrande upp de två förslag i propositionen som berör utgiftsområde 18 – Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik – och den motion som väckts med anledning av propositionen.

Sammanfattning

Regeringen föreslår att Statens bostadskreditnämnd (BKN) ska inordnas i Boverket i syfte att åstadkomma en förstärkt analysfunktion på bostadsområdet. I motion 2011/12:Fi19 (SD) ifrågasätts om så verkligen kommer att bli fallet. Motionärerna framhåller att de två myndigheterna i dag arbetar inom relativt olika områden och att riskerna med en sammanslagning är så stora att regeringens förslag bör avslås.

Civilutskottet konstaterar i yttrandet att såväl regeringen som de berörda myndigheterna anser att fördelarna med en sammanslagning överväger. Det som anförs i motionen ger inte utskottet anledning att ifrågasätta denna bedömning. Utskottet anser således att regeringens förslag bör bifallas och att motion 2011/12:Fi19 (SD) bör avslås.

Regeringens andra förslag inom utgiftsområde 18 gäller Miljömärkning Sverige AB. Förslaget har inte mött någon invändning vid utskottets beredning av ärendet. Civilutskottet anser att regeringens förslag bör bifallas.

I yttrandet finns en avvikande mening.

Utskottets överväganden

Propositionen

Regeringen lägger i proposition 2011/12:99 fram två förslag som gäller utgiftsområde 18.

I det ena förslaget föreslås att riksdagen godkänner att Statens bostadskreditnämnd (BKN) avvecklas under 2012 och att anslaget 1:1 Statens bostadskreditnämnd även får användas för motsvarande verksamhet hos Boverket. Som skäl till detta förslag hänvisar regeringen till en rapport, En förstärkt analysfunktion på bostadsområdet – Konsekvenser av en eventuell sammanslagning av Statens bostadskreditnämnd och Boverket, där det föreslås att BKN:s verksamhet inordnas i Boverket. Rapporten är resultatet av ett regeringsuppdrag till Boverket och BKN att analysera och redovisa konsekvenserna av en eventuell sammanslagning av myndigheternas verksamheter (dnr S2011/8294). Regeringen framhåller att ett inordnande av BKN i Boverket innebär förbättrade förutsättningar för en stark analysfunktion på området genom att kompetenserna på myndigheterna förs samman.

Det andra förslaget innebär att regeringen bemyndigas att dels förvärva Sveriges Standardiseringsförbunds aktier i Miljömärkning Sverige AB, dels senare avyttra upp till 90 procent av aktierna. Regeringen föreslår också att ändamålet för anslaget 3:6 Bidrag till miljömärkning av produkter ändras så att anslaget även får användas för förvärv av aktier i Miljömärkning Sverige AB. Miljömärkning Sverige AB ägs till 10 procent av staten och till 90 procent av Sveriges Standardiseringsförbund. Bakgrunden till regeringens förslag är att Sveriges Standardiseringsförbund har förklarat att det inte anser sig vara en lämplig ägare till Miljömärkning Sverige. Staten bör därför förvärva Sveriges Standardiseringsförbunds aktier i Miljömärkning Sverige AB för en köpeskilling om 1 krona i enlighet med gällande aktieägaravtal. Regeringens målsättning är att även framgent dela ägandet med en eller flera aktörer. På kort sikt ser emellertid regeringen inte någon möjlighet att finna en sådan.

Motionen

I motion 2011/12:Fi19 av Carina Herrstedt och Erik Almqvist (båda SD) föreslås att riksdagen avslår regeringens förslag om en avveckling av BKN.

Motionärerna har invändningar mot regeringens bedömning att en sammanslagning skulle förstärka kunskapsunderlagen och analyserna på bostadsområdet, eftersom de två myndigheterna i dag arbetar inom relativt olika områden. Risken är, menar motionärerna, att en sammanslagning leder till mindre stringenta och oberoende analyser och att BKN:s goda renommé i

sammanhanget försvinner. Vidare anser motionärerna att de ekonomiska fördelarna av en sammanslagning synes bli försumbara. Den årliga vinsten bedöms som mest kunna bli 1,1 miljoner kronor.

Sammanfattningsvis anför motionärerna att dagens system med två av varandra oberoende myndigheter har fungerat väl. Riskerna med en sammanslagning är stora, men vinsterna betydligt mindre. Det finns ingen anledning att ändra på det som fungerar bra i dag, varför riksdagen bör avslå regeringens förslag om en avveckling av BKN.

Utskottets ställningstagande

Regeringen föreslår att BKN ska inordnas i Boverket i syfte att åstadkomma en förstärkt analysfunktion på bostadsområdet. I motionen ifrågasätts om så verkligen kommer att bli fallet. Motionärerna framhåller att de två myndigheterna i dag har relativt skilda uppgifter. De anser att riskerna med en sammanslagning är så stora att regeringens förslag bör avslås.

Civilutskottet är väl medvetet om att de två myndigheterna har olika uppgifter när det gäller statliga insatser för samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande. Båda myndigheternas uppgifter har emellertid ändrats i väsentliga avseenden sedan tiden för BKN:s tillkomst. Under senare år har myndigheterna till viss del också kommit att få snarlika uppgifter, framför allt när det gäller arbetet med att analysera bostadsmarknaden och ta fram underlag för statliga beslut och insatser på området. Utskottet anser, liksom regeringen, att det är väsentligt att denna analysfunktion ges så goda förutsättningar som möjligt och att kompetensen på området tas till vara och samordnas. Detta är önskvärt inte minst mot bakgrund av de problem som i dag finns på bostadsmarknaden.

Både regeringen och motionärerna hänvisar till samma underlagsrapport, men drar olika slutsatser av den. Det förtjänar därför att påpekas att den aktuella rapporten – Konsekvenser av en eventuell sammanslagning av Statens bostadskreditnämnd och Boverket – tagits fram i samarbete mellan de två myndigheterna. Enligt myndigheternas egen bedömning överväger fördelarna med en sammanslagning.

Det som anförs i motionen ger inte utskottet anledning att ifrågasätta den bedömning som gjorts av såväl regeringen som de två berörda myndigheterna. Utskottet anser således att regeringens förslag bör bifallas och att motion 2011/12:Fi19 (SD) bör avslås.

Regeringens andra förslag inom utgiftsområde 18 gäller Miljömärkning Sverige AB. Förslaget har inte mött någon invändning vid utskottets beredning av ärendet. Civilutskottet anser att regeringens förslag bör bifallas.

Stockholm den 22 maj 2012

På civilutskottets vägnar

Veronica Palm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Veronica Palm (S), Jan Ertsborn (FP), Magdalena Andersson (M), Anti Avsan (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Hillevi Larsson (S), Margareta Cederfelt (M), Jonas Gunnarsson (S), Ola Johansson (C), Yilmaz Kerimo (S), Jessika Vilhelmsson (M), Otto von Arnold (KD), Carina Herrstedt (SD), Marianne Berg (V), Berit Högman (S), Börje Vestlund (S) och Agneta Börjesson (MP).

Avvikande mening

Avveckling av Statens bostadskreditnämnd (SD)

Carina Herrstedt (SD) anför:

Jag anser att regeringens förslag om att avveckla Statens bostadskreditnämnd genom att inordna myndigheten i Boverket kan ifrågasättas av flera skäl. De uppgifter som redovisas i propositionen som underlag för riksdagens ställningstagande är mycket knapphändiga. Regeringen hänvisar endast mycket kortfattat till en tidigare framlagd rapport. Den största bristen med förslaget är emellertid att de risker som en sammanslagning av myndigheterna kan föra med sig inte tycks ha analyserats och beaktats tillräckligt.

Regeringen menar att den aktuella rapporten, En förstärkt analysfunktion på bostadsområdet, talar för att en sammanslagning skulle förstärka kunskapsunderlagen och analyserna på bostadsområdet genom att kompetenserna på de två myndigheterna slås samman. Denna slutsats kan dock ifrågasättas, eftersom de två myndigheterna i dag arbetar inom relativt olika områden. BKN har regeringens uppdrag att ”fortlöpande redovisa utvecklingen på kredit- och kapitalmarknaderna för bostäder samt olika kundgruppers tillgång till kredit” medan Boverket bl.a. arbetar med ”frågor om byggd miljö och hushållning med mark- och vattenområden, för fysisk planering, byggande och förvaltning av bebyggelsen och för boendefrågor”. Det gäller således vitt skilda uppgifter som inte på ett enkelt sätt låter sig centraliseras till en och samma myndighet. Rapporten talar visserligen om möjligheten till en ökad bredd i analyserna, men nackdelarna med mindre stringenta och oberoende analyser överväger sannolikt sådana eventuella fördelar. Även ekonomiskt förefaller fördelarna av en sammanslagning vara försumbara, på gränsen till obefintliga. Den årliga vinsten bedöms som mest kunna bli 1,1 miljoner kronor.

Jag menar alltså att en sammanslagning av myndigheterna är behäftad med stora risker. BKN har i dag gott renommé och har publicerat oberoende och kritiska rapporter, som tillfört mycket nyttig information till den bostadspolitiska debatten. Genom en sammanslagning riskerar analysernas oberoende att minska, vilket även rapporten slår fast. Analyser som går på tvärs mot verkets övriga verksamhet riskerar därför att prioriteras ned eller försvinna helt. Problemen med en sammanslagning beror också på att myndigheterna i dag är tämligen olika i sin myndighetskultur. BKN har mycket korta och snabba beslutsvägar som inte kommer att kunna behållas vid en sammanslagning.

Sammanfattningsvis kan sägas att dagens system med två av varandra oberoende myndigheter har fungerat väl. Riskerna med en sammanslagning är stora, medan de eventuella vinsterna är betydligt mindre. Det finns därför ingen anledning att ändra på det som fungerar bra i dag.

Jag anser mot denna bakgrund att riksdagen med bifall till motion 2011/12:Fi19 (SD) bör avslå regeringens förslag om att avveckla BKN.